

Colonoscopy: Menene Shi Kuma Me Za a Sa Ran Faruwa

Colonoscopy yana ba likita damar duba dukan rufin cikin hanjin ku (colon) da dubura (rectum) ta amfani da siririn kamara mai sassauka. Yana iya gano da cire girma da ake kira polyps kafin su taba rikidewa su zama kansa. Ga mutanen da ke da matsakaicin haɗari kuma sakamakonsu na al'ada ne, yawanci ana maimaita shi kowace shekara 10.

Wannan shafi na duk wanda ke da colonoscopy da ke tafe ko kuma yana yanke shawara kan yin sa. Ya kunshi shirye-shiryen da ake yi, abin da ke faruwa yayin gwajin, sau nawa ake maimaita shi, haɗarin da ke tattare da shi, da kuɗin sa.

Sigar sauki

Colonoscopy yana ba likita damar duba **dukan rufin cikin hanjin ku (colon) da dubura (rectum)**. Kayan aikin shi ne colonoscope — siririn bututu mai sassauka da ke da haske, kamara, da karamin kayan aiki don cire nama. Ana shigar da shi a hankali ta dubura (anus) zuwa cikin rectum, sannan ya haura ta cikin dukan hanjin.

Wannan gwaji na musamman ne saboda yana yin ayyuka biyu a lokaci ɗaya. Yana iya **gano** girma da ake kira polyps. Haka kuma yana iya **cire** su a wannan ziyarar. Wasu polyps na iya rikidewa a hankali su zama kansa cikin shekaru. Cire su na iya hana kansa tun kafin ta fara.

Colonoscopy shi ne kaɗai gwajin tantancewa na yau da kullum da zai iya gano da cire girma a dukan hanjin a cikin aiki ɗaya. (Sigmoidoscopy ma na iya cire girma, amma a kasan bangaren hanjin kawai.)

Shiryawa: shirye-shiryen tsaftace hanji

Likita yana bukatar gani sarai, don haka dole hanjin ku ya zama babu komai a ciki gaba ɗaya. A kwana ɗaya ko biyu kafin gwajin za ku:

- Canza abincin ku, yawanci ku koma shan ruwa mai tsabta kawai (clear liquids) ranar da ta gabaci gwajin
- Daidaita wasu magunguna, idan kungiyar kulawar ku ta gaya muku
- Sha wani ruwa na musamman na **tsaftace hanji (bowel prep)** wanda ke sa bayan gida mai ruwa don wanke hanjin ya zama tsaf

Yawancin mutane suna cewa shirye-shiryen shi ne mafi wahala. Ba shi da zafi, sai dai yana da wahala, domin za ku dauki lokaci kusa da bandaki. Duk da haka, tsafataccen hanji yana da matuƙar muhimmanci. Kashin da ya rage a cikin hanji na iya hana likita ganin rufin sarai.

Tsaftace hanji sosai shi ne ke sa gwajin ya zama daidai — ku bi umarnin daidai yadda aka ba ku.

Yayin gwajin

A ranar gwajin, yawancin mutane suna samun **maganin kwantar da hankali (sedation)** — magani don taimaka muku ku natsu ko ku yi barci mara nauyi. Wannan yana nufin za ku ji ɗan rashin jin daɗi ko babu kwata-kwata. Likita yana hura ɗan iska a hankali cikin hanjin don buɗe shi da ganin rufin sosai. NIDDK ta ce gwajin kansa yawanci yana ɗaukar kasa da awa ɗaya.

Likita ya ga polyp ko wani wuri da ba ya kama da na al'ada? Sau da yawa za su iya cire shi a lokacin ta cikin colonoscopy. Ana kiran wannan polypectomy. Ana aika naman zuwa ɗakin gwaje-gwaje (lab) a duba shi karkashin na'urar hangen nesa (microscope). ɗakin gwajin yana duba ko akwai kwayoyin halitta marasa kyau ko na kansa.

Saboda maganin kwantar da hankali, za ku bukaci wani ya tuka ku gida. Kuna iya jin kumburin ciki ko iska na ɗan lokaci yayin da iskar ke fita daga jikin ku.

Sau nawa kuke buƙatar sa

A ce kuna da **matsakaicin haɗari** kuma sakamakon colonoscopy ɗin ku ya zo na al'ada. Masana sai su ba da shawarar maimaita gwajin **kowace shekara 10**. Wannan dogon tazarar tana aiki saboda colonoscopy yana duba dukan hanjin kuma yana cire polyps a hanya.

Lokacin ku na iya bambanta idan:

- An gano polyps kuma an cire su
- Kuna da tarihin cutar kansar hanji (colorectal cancer) a cikin iyali
- Kuna da wata cuta da aka gada kamar Lynch syndrome
- Kuna da cutar kumburin hanji (inflammatory bowel disease)

A irin waɗannan yanayi, likitan ku na iya ba da shawarar farawa da wuri ko dawowa akai-akai.

Shekara goma ita ce tazarar da aka saba kawai ga mutanen da ke da matsakaicin haɗari kuma sakamakon su na al'ada ne — likitan ku zai tsara jadawalin da ya dace da ku.

Auna haɗarin

Colonoscopy gaɗaɗaya yana da aminci. Amma kamar kowane aiki, yana da wani haɗari. Manyan haɗarin su ne:

- **Zubar jini**, galibi bayan an cire polyp
- **Yagewa (perforation)** a bangon hanjin, wanda ba a cika samu ba amma yana da tsanani

Wadannan matsaloli suna faruwa a cikin kananan lokuta. Kungiyar kulawar ku za ta yi muku bayanin takamaiman hadarin kafin gwajin, don ku yanke shawara da cikakken sani.

Kudi da inshora

Gwajin tantance cutar kansar hanji sabis ne na rigakafi. Ana bukar da yawa daga cikin tsare-tsaren lafiya, Health Insurance Marketplace, da Medicare su taimaka wajen biyan kudin sa. Abu daya da ya kamata ku sani: idan colonoscopy ya zo ne don bin diddigin wani gwajin tantancewa da ya nuna alamar cuta (positive), ko kuma aka cire polyp yayin gwajin tantancewa, wasu kamfanonin inshora na iya daukar sa a matsayin gwajin gano cuta (diagnostic) su karbi kudi daban.

Dokokin biyan kudi sun bambanta, don haka yana da kyau ku tambayi kamfanin inshorar ku kafin gwajin, don ku san abin da za ku iya biya.

Ku tambayi tsarin inshorar ku yadda ake biyan colonoscopy na tantancewa — da abin da zai canza idan aka gano polyp.

Lokacin neman taimako da wuri

- **Ku kira 911 ko ku je sashen gaggawa idan** ciwon cikin ku ya yi tsanani bayan gwajin, ko zubar jini daga dubura bai tsaya ba, ko kuna jin kamar za ku suma, jiri, ko rauni fiye da yadda aka saba.
- **Ku nemi kulawar likita nan take (ku kira kungiyar kulawar ku, ko ku je sashen gaggawa idan ba za ku iya samun su ba) idan** bayan gida mai jini bai inganta ba, ko kun kamu da zazzabi a kwanakin bayan gwajin. NIDDK ta ce zubar jini na iya jinkirta har zuwa makonni 2.
- **Ku kira kungiyar kulawar ku cikin kwana daya ko biyu idan** kumburin ciki da iska ba su ragu ba, ko illolin magani sun hana ku gama shan maganin tsaftace hanji kafin lokacin ganawar ku.

Tushe: [NIDDK — Colonoscopy](https://niddk.nih.gov/health-information/diagnostic-tests/colonoscopy) (niddk.nih.gov/health-information/diagnostic-tests/colonoscopy); [NCI — Gwaje-gwajen Tantancewa don Gano Cutar Kansar Hanji da Polyps](https://cancer.gov/types/colorectal/screening-fact-sheet) (cancer.gov/types/colorectal/screening-fact-sheet).

An dogara ne da wata amintacciyar majiya

Wannan fassara ce mai saukin fahimta ta bayanan ilimi da aka dogara da National Cancer Institute. Don Allah karanta asalin majiyar domin samun cikakkun bayanai na zamani. Don ilimi kawai ne — ba shawarar likita ba ce. Kullum ka yi magana da tawagar kula da lafiyarka.

National Cancer Institute: cancer.gov/types/colorectal/screening-fact-sheet

An sabunta: 2026-09-29

Kana da hakkin samun mai fassara kyauta. Asibitoci da asibitocin shan magani (clinics) a Amurka wadanda ke karbar kuɗin tallafi daga gwamnatin tarayya dole ne su samar maka da kwararren mai fassara ba tare da ka biya ko sisi ba. Kana iya neman mai fassara a wurin karbar baki ko kafin lokacin ganin likitanka. Ba dole ba ne ka kawo ɗan uwa ko yaro ya yi maka fassara.

A intanet: cancerexplained.org/languages/ha/colonoscopy

An fassara daga makalar Turanci da ke cancerexplained.org. Sigar Turanci ce aka duba da majiyar.

Educational information only, not medical advice. An AI-assisted editorial system helped prepare this page. No named medical reviewer has reviewed it unless one is listed.

Kyauta ne a buga, a kwafa, a raba ba tare da an canza komai ba. Ba a buƙatar izini. Don Allah kada a canza bayanan lafiyar. Majiya: cancerexplained.org. Bayanan ilimi ne, ba shawarar likita ba.